

Vogelzangcursus 2017

Ook dit voorjaar gaat er weer een vogelzangcursus van start.

Ben je ook nieuwsgierig welke vogels in alle vroegte zo luid zitten te zingen in tuin of in duin en zou je ook iets meer willen leren over hun gedrag en waar ze broeden? Kom dan naar de Vroege vogelzangcursus.

De cursus is bedoeld voor zowel beginners als voor diegenen die iets meer over vogels en hun zang willen leren.

Ook niet-leden kunnen aan de cursus deelnemen.

Avonden:

Er zijn drie theorieavonden: **Donderdag 6 en 20 april en Woensdag 3 mei**

Tijd: 20.00 uur tot 22.15 uur. (Zaal open om 19.45 uur)

Plaats: Jan Verwey Natuurcentrum, Zilverschoon 20

Noordwijk. (Ingang achterzijde Bibliotheek)

Op de avonden is er vóór de pauze een Power Point presentatie waarin aandacht besteed wordt aan het herkennen van vogels, waarom ze zingen en waar ze leven en broeden.

Na de pauze zijn er diverse practica waar we o.a. oefenen om verschillende geluiden uit elkaar te houden.

Excursies:

Er zijn drie vroege vogelzang excursies:

Zondag 9 en 23 april en 7 mei

De excursies worden gehouden in het Leeuwenhorstbos en in de Amsterdamse Waterleidingduinen en worden begeleid door ervaren gidsen.

Ze starten in de vroege ochtend even na zonsopkomst en duren ± twee tot twee en half uur.

Pimpelmees, foto Jan Hendriks

Kosten:

Het cursusgeld is € 32,50 voor leden en € 40,- voor niet-leden incl. lesmateriaal en koffie. Wanneer men als niet-lid meteen lid wordt voor € 10,- per jaar is het cursusgeld € 32,50.

Aanmelden voor de vogelcursus en evt. lidmaatschap kan per e-mail naar dkistemaker@planet.nl o.v.v. naam, volledig adres en telefoonnummer.

Voor verdere informatie kunt u bellen met Dineke Kistemaker 071 3612219

Broedvogel Monitoring Project 2016 Verslag van een aantal plots in de zuidelijke AWD

Leo Schaap

Inleiding

Traditioneel wordt in De Strandloper, vanaf de eerste nummers, jaarlijks verslag gedaan van de broedvogelmonitoring projecten die regelmatig rond Noordwijk worden uitgevoerd. Waren dat vroeger vooral de Noord- en Zuidduinen, later eind jaren zeventig kwam daar het zuidelijke deel van de Amsterdamse Waterleidingduinen bij. Het begon met een volledige inventarisatie van het zuidelijke deel binnen de gemeentegrenzen van Noordwijk. In vier jaar tijd werd het gehele gebied onderzocht en vastgelegd. In de eerste jaren doormiddel van vuistdikke rapporten, later alleen door een korte rapportage en publicatie van de tabellen met resultaten. Daarnaast werd in 1984 het Broedvogel Monitoring Project opgericht (BMP). De gegevens van de toen gevormde referentiepercelen werden vanaf 1986 in een landelijke database van Sovon opgenomen. Door de

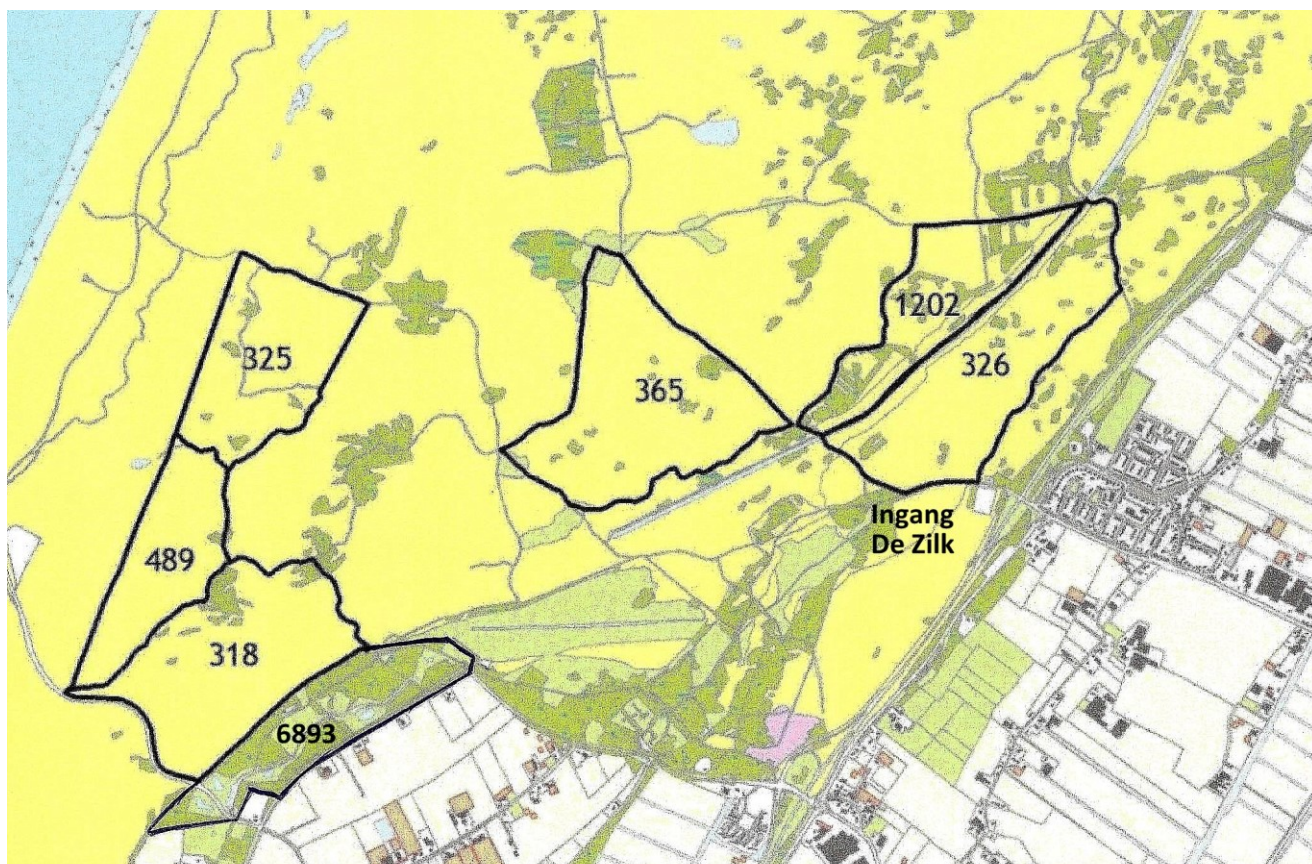
opkomst van de PC en softwareontwikkelingen is het monitoren of inventariseren veel gemakkelijker en nauwkeuriger geworden. Het inventariseren gebeurt volgens de 'BMP methode' die sterk is gestandaardiseerd. Van de resultaten is ononderbroken ieder jaar in De Strandloper verslag gedaan. Dit artikel is een voortzetting van deze traditie die ik van Jan Jacobs heb overgenomen. Jan heeft dat heel veel jaren voortreffelijk gedaan en heeft ook als coördinator daarmee een belangrijke bijdrage geleverd aan het tot stand komen van onderzoek en rapportage.

Het is een geweldige prestatie van onze vereniging om zonder onderbreking de gegevens van de vijf z.g. referentiepercelen van de AWD te monitoren en te publiceren. Het is waarschijnlijk de meest complete set gegevens over het verloop van de broedvogelstand in de AWD. Het is echter niet allemaal ideaal; BMP is en blijft

een schatting van de broedvogelstand in een bepaald gebied. Er zijn veel factoren die de monitoring kunnen beïnvloeden en dat levert over de jaren heen een grillig beeld, zodat gegevens heel voorzichtig moeten worden geïnterpreteerd. De methode werkt beter wanneer de gegevens worden gebruikt voor nationale of regionale conclusies, de fouten worden dan geëlimineerd door middeling van gegevens. Niettemin blijven ze ook op plotniveau van belang en zijn er veel plaatselijke ontwikkelingen uit te destilleren. Omdat er van jaar tot jaar grote verschillen kunnen optreden, die niet altijd aan de vogelstand te wijten zijn, is het middelen er van een goed alternatief om zicht te krijgen op ontwikkelingen. Daarom kies ik er in dit verslag voor de resultaten van 2016 te vergelijken met het gemiddelde van de laatste vijf jaren, 2011 t/m 2015.

Let op: Het gemiddelde levert gebroken getallen op, ze zijn vanwege de nauwkeurigheid niet afgerond op hele

vogels! De totalen van het aantal soorten levert, vergeleken met het gemiddelde, een verwarrend beeld op. Het laat het aantal soorten zien dat in vijf jaar is voorgekomen en niet het rekenkundig gemiddelde. Het artikel gaat over 6 percelen, 5 daarvan zijn ooit gekozen (Naber, F.R.M., 1985) om als referentieperceel te dienen in de zuidelijke AWD. In de noordelijke AWD werden ook referentiepercelen gekozen, echter met een andere motivatie: het geven van een beeld van de broedvogelontwikkelingen dwars door de AWD heen, van oost naar west. Wij beperken ons nu tot de Zuidelijke AWD, de percelen staan op onderstaande kaart. Daar staan twee bijzondere percelen bij; AWD Schrama: plot 1202 en ZHL Vogelaardreef: plot 6893. Schrama is slechts één keer als extra plot geïnventariseerd (1994) en daarna nooit meer. Vogelaardreef is een paar jaar geleden uit interesse aan de set toegevoegd om de ontwikkelingen aan de rand van de zuidelijke AWD te volgen.

Figuur 1: BMP gebieden in de zuidelijke AWD

Gijs Kokkies Hoek

BMP plot 318, 47,6 ha

Geïnventariseerd door Jan Jacobs en Annelies Marijnissen.

Het terrein heeft een oppervlakte van ca. 47 ha, waarvan ca. 7 ha gemengd bos, met Berk, Populier en Abeel. De kavel telt ca. 15 ha struweel van Duindoorn en Duinwilg in een toenemende oppervlakte kaal zand en stuifplekken. Verder bestaat het uit ca. 20 ha open duin met Duinriet, Zandzegge en Helmgras, waarin solitaire Meidoorns en Vlieren. Het terrein is erg geaccidenteerd en erg rustig. Paden ontbreken. Het terrein wordt sterk begrast door

Damherten. In het gebied heeft het beheer van de AWD weinig ingrepen gedaan, het is een van de weinig onaangetaste plots.

Het terrein werd in 2016 13 keer bezocht in de periode 11 maart t/m 30 juni. Er werden drie avondbezoeken gedaan, met name om naar de Houtsnip te speuren die helaas niet werd gezien.

Voor wat betreft het aantal territoria is het geen best jaar geworden; met 124 stuks ligt het aantal beduidend onder het gemiddelde van vijf jaar. Ook het aantal soorten ligt lager dan dat wat we gewend zijn. Een beetje een mager jaar dus. Mogelijk hebben weersinvloeden een rol gespeeld.

Positief is dat de Nachtegaal stabiel is met 14 territoria, maar de Sprinkhaanzanger en Kneu hebben de neiging af te nemen. De Boomleeuwerik ontwikkelt zich hier positief. De terugval van de Fitis van bijna 22 gemiddeld naar 12 territoria is een sterke achteruitgang voor deze 'echte' duinvogel. Positief is ook dat de Grasmus zich kennelijk goed voelt in Gijs Kokkies Hoek, terwijl hij bijvoorbeeld in het Hoegatterduin een duidelijke negatieve trend vertoont.

BMP Gijskokkieshoek AWD Plot 318					
Soort	Gemiddeld	2016	Soort	Gemiddeld	2016
	11 tm 15			11 tm 15	
Buizerd	0,2	0	Sprinkhaanzanger	0,2	0
Houtsnip	0,4	0	Braamsluiper	3,8	1
Holenduif	0	0	Grasmus	15,8	17
Houtduif	1	1	Tuinfluit	0,2	0
Koekoek	0,8	1	Zwartkop	1,6	4
Groene Specht	0,2	0	Tijftjaf	3,2	2
Grote Bonte Specht	1	0	Fitis	21,8	12
Boomleeuwerik	7,8	9	Staartmees	0,4	0
Veldleeuwerik	0,2	0	Pimpelmees	2,8	4
Boompieper	2,4	1	Koolmees	9,2	7
Graspieper	3,4	2	Gaai	1,8	2
Witte Kwikstaart	0,8	0	Ekster	1,8	0
Winterkoning	2,2	1	Kauw	0,2	0
Heggenmus	16	21	Zwarte Kraai	1,6	1
Roodborst	0,6	2	Vink	5	2
Nachtegaal	14	14	Groenling	0,2	0
Zwarte Roodstaart	0,2	0	Putter	0,2	0
Gekraagde Roodstaart	3,2	5	Kneu	5,8	5
Roodborsttapuit	3,6	4	Goudvink	0,4	0
Merel	6,6	5	Totaal territoria	141,4	124
Zanglijster	0,8	1	Totaal soorten	39	24

Tabel 1: Inventarisatie Gijskokkieshoek 2016 vergeleken

Wolfsveld-West

BMP plot 325, 34,6 ha

Geïnterviewd door Jaap Eisenga, Wim Plaatzer en Koene Vegter

Voor een uitgebreid verslag van deze inventarisatie door Koene Vegter, zie elders in deze Strandloper. Er werden 10 bezoeken aan dit gebied gebracht, tussen 24 maart en 9 juni; hierbij zaten geen avond bezoeken. Het terrein is ongeveer 35 hectare groot en ligt tussen het Boeveld en de Ruigenhoeker Schulpweg, langs het

voormalige Van Limburg Stirumkanaal. Het telt vijf beboste duindellen in een overwegend open duinlandschap. In de winter 2013/2014 is in deze 5 dellen veel vegetatie van riet en struiken verwijderd en in het Verbrande Vlak zijn diverse open plekken gemaakt. In het broedseizoen 2014 hebben de vogels daarvan kennelijk geprofiteerd, want het aantal broedvogels schoot met 30% omhoog. Het blijkt echter dat dit geen blijvend effect heeft gehad. In 2015 is het aantal territoria weer met bijna 9% gedaald en in 2016 is het aantal verder gedaald met nog eens bijna 20%. De daling komt voornamelijk van enkele algemene soorten, zoals Fitis, Merel, Koolmees en Vink. Maar ook de rode lijstsoorten zoals Nachtegaal, Sprinkhaanzanger en met name de Kneu doen het slecht.

BMP Wolfsveld West AWD Plot 325					
Soort	Gemiddeld	2016	Soort	Gemiddeld	2016
	11 tm 15			11 tm 15	
Nijlgans	0	1	Sprinkhaanzanger	1,8	1
Wilde Eend	0	0	Braamsluiper	2	2
Holenduif	0,2	0	Grasmus	21,2	15
Houtduif	0,4	2	Tuinfluit	0,8	0
Turkse Tortel	0	1	Zwartkop	0,8	0
Koekoek	1,4	2	Tijftjaf	3,4	2
Grote Bonte Specht	0,2	0	Fitis	22,4	15
Boomleeuwerik	3,2	4	Staartmees	0,4	0
Boompieper	1,6	2	Pimpelmees	1	4
Graspieper	1	4	Koolmees	10	8
Winterkoning	1,6	3	Gaai	1,6	1
Heggenmus	14	14	Ekster	0	0
Roodborst	0	1	Zwarte Kraai	1,6	1
Nachtegaal	19,6	12	Vink	10,2	12
Blaauwborst	0,4	1	Kneu	7,8	1
Zwarte Roodstaart	0,2	0	Goudvink	0,6	0
Gekraagde Roodstaart	2,2	3	Rietgors	0,8	0
Roodborsttapuit	1,4	1			
Merel	6,2	8	Totaal territoria	140,8	121
Zanglijster	0,8	0	Totaal soorten	32	26

Tabel 2: Inventarisatie Wolfsveld West 2016 vergeleken

Hoegatterduin

BMP plot 326, 49,1 ha

Geïnterviewd door Leo Schaap, George Hageman en Jaap Deelder

Inventariseren in het Wolfsveld, foto: Koene Vegter

Tussen 26 maart en 18 juni werden 13 bezoeken aan dit gebied gebracht waarvan 1 avondbezoek voor de inventarisatie van de Houtsnip.

Het perceel bevindt zich dicht bij de ingang van De Zilk. Het gebied is 49,1 ha groot, is een interessant gebied met wit duin (stuifkuilen), grijs duin, eikenbos en velden met varens. Daarnaast is er veel struweel, zoals duindoorn en vlier, er zijn mooie grote bomen zoals eik en es in het gebied te vinden, kortom een zeer afwisselend gebied. Het Oosterkanaal begrenst het gebied aan de westkant en is er onderdeel van, zodat ook watervogels tot de inventarisatie behoren. Het gebied is niet geteisterd door de grote Life projecten, maar de ruiming van Vogelkers heeft een paar keer grote gevolgen gehad voor de vogelstand. Zie hiertoe het artikel in De Strandloper van maart 2015. Daarnaast is er een duidelijke ontwikkeling richting meer bosvogels en hebben de rode lijst soorten te lijden van de ingrepen om de 'bospest' te bestrijden. Vanaf 2008 tot en met 2014 is het gebied intensief begraasd geweest door schapen. De explosie van Damherten heeft deze begrazing overbodig gemaakt.

De onderstaande tabel 3 laat de ontwikkelingen zien.

In deze tabel zien we direct dat het kennelijk een slecht jaar was voor de watervogels. Hoewel er nooit veel watervogels door de BMP regels komen, is het dit jaar duidelijk minder. Verder zijn er wat bijzondere waarnemingen te melden; een Torenvalk, Halsbandparkieten en Sijsjes. De Torenvalk telde kennelijk, wat het aantal waarnemingen betreft, mee als territorium; wij hebben echter geen nest kunnen vinden. Het paartje Torenvalken had in de AWD hun domicilie en werd over het gehele gebied waargenomen. Ook de roofvogel expert Fred Koning heeft geen nestplaats kunnen vaststellen. Voor het eerst werden enkele Halsbandparkieten in het Hoekgatterduin gezien, voldoende om ze volgens de BMP regels als territorium te kwalificeren. De Sijsjes waren een verrassing. Was Annelies Marijn's er tijdens deze bewuste morgen niet bij geweest dan waren ze niet gehoord en gezien. Het ging om twee paartjes, waarschijnlijk nog op doorreis, maar voor BMP voldoende om ze als territorium te kwalificeren. Ook in het Hoekgatterduin kwamen dit jaar veel Damherten voor. Ze zijn niet geteld; het zijn er erg veel. De konijnen deden hun best en er werden regelmatig jonge konijnen gezien. Zie foto.

Jonge konijnen in het Hoekgatterduin, foto George Hageman

BMP Hoekgatterduin AWD Plot 326					
Soort	Gemiddeld 11 tm 15	2016	Soort	Gemiddeld 11 tm 15	2016
Knobbelzwaan	0,2	0	Roodborsttapuit	2,6	4
Grauwe Gans	0,8	0	Merel	6,8	6
Canadese Gans	0,4	0	Zanglijster	2	1
Nijlgans	1,2	0	Sprinkhaanzanger	0,6	0
Bergeend	0,2	0	Braamsluiper	4,2	3
Krakeend	0,2	0	Grasmus	12	8
Wilde Eend	3,2	2	Tuinfluit	5,6	3
Soepeend	0,2	0	Zwartkop	3,6	0
Kuifeend	0,8	2	Tijftjaf	3,6	1
Buizerd	0,4	0	Fitis	31,4	24
Torenvalk	0	1	Staartmees	1,8	2
Meerkoet	2	1	Glanskop	0,4	2
Houtsnip	1,2	2	Pimpelmees	7,6	11
Holenduif	0,4	1	Koolmees	12	12
Houtduif	2	3	Boomkruiper	1,4	5
Halsbandparkiet	0	2	Wielewaal	0,2	0
Koekoek	0,8	0	Gaai	3	3
Groene Specht	0,4	1	Ekster	1,6	1
Grote Bonte Specht	3,6	7	Zwarte Kraai	3,2	4
Kleine Bonte Specht	0,8	1	Vink	12,2	13
Boomleeuwrik	6,2	9	Groenling	1,4	1
Boompieper	11,8	8	Putter	1,2	1
Witte Kwikstaart	0,2	3	Sijs	0	2
Winterkoning	2,8	5	Kneu	3,6	3
Heggenmus	6,6	6	Goudvink	0,6	0
Roodborst	0,6	4			
Nachtegaal	7,2	3	Totaal territoria	185,4	181
Gekraagde Roodstaart	8,6	10	Totaal soorten	50	40

Tabel 3: Inventariseren Hoekgatterduin 2016 vergeleken

Fitis in het Hoekgatterduin, foto George Hageman

Bijzonder is ook dat de Zwartkop dit jaar niet in de lijst kon worden opgenomen. Ze werden regelmatig waargenomen maar te vroeg of te weinig om als territorium te worden aangemerkt. Verder valt op dat de rode lijst soorten zoals Nachtegaal, Sprinkhaanzanger en Kneu een neerwaartse trend kennen. In 2010 werden nog 14 Nachtegale geteld en nu nog maar 3. Grote Bonte Specht, Boomleeuwrik en Gekraagde Roodstaart doen het erg goed. Voor het overige wordt naar de tabel verwezen.

Boeleveld West

BMP Plot 489, 27,1 ha

Geïnvventariseerd door Willem Baalbergen en Jan Veeffkind.

Tussen 30 maart en 1 juni zijn 9 bezoeken aan het gebied gebracht. Er zitten geen avond- of nachtbezoeken tussen. Het gebied wordt in het noorden begrensd door het Finnlayweggetje, in het oosten door de Houtweg, in het zuiden door het raster van de Langevelderslag en in het westen door de Van Limburg Stirumvallei. Het betreft een vrij kaal duinterrein, met toppen tot 18 m. De totale oppervlakte bedraagt ongeveer 127 ha. Vanwege de ligging, dicht bij de ingang op het parkeerterrein aan de Langevelderslag, is de recreatiedruk redelijk groot. Langs de Houtweg vinden we begroeiing met struweel, terwijl in het noordelijk stuk het Verbrande Vlak ligt. Deze duinvallei is dicht begroeid met onder meer Ratelpopulier en is slecht toegankelijk.

Willem Baalbergen heeft het gebied voor het eerste geïnvventariseerd in 1978. Sindsdien is er een aantal veranderingen in het terrein aangebracht. Zo is het Van Limburg Stirum kanaal gedempt. Daarbij is de hogere opslag van het Verbrande Vlak in het noorden van het gebied verwijderd. In 2014 is dit vlak in het kader van het terugbrengen van de zogenaamde grijze duinen voor een deel geplagd.

Ter vergelijking heeft Willem Baalbergen de onderstaande tabel gemaakt:

BMP Boeleveld West Plot 489 - Vergelijking 1978 en 2016									
Soort	1978		2016		Soort	1978		2016	
Slobeend	1	-	Winterkoning	8	1	Tijftjaf	-	2	
Fazant	2	-	Heggenmus	10	5	Fitis	13	8	
Patrijs	1	-	Zanglijster	1	2	Koolmees	-	3	
Meerkoet	3	-	Merel	3	2	Staartmees	-	-	
Kievit	2	-	Tapuit	4	-	Kneu	-	2	
Wulp	2	-	Gekr. Roodst.	2	2	Vink	-	3	
Houtduif	2	2	Nachtegaal	8	4	Ringmus	2	-	
Tortelduif	2	-	Roodborst	1	1	Gaai	-	1	
Koekoek	1	1	Roodborsttapuit	-	4	Ekster	2	1	
Boomleeuwerik	-	1	Bosrietzanger	-	1	Zwarte Kraai	-	1	
Veldleeuwerik	1	-	Braamsluiper	1	1				
Boompieper	1	2	Grasmus	5	10	Tot. territoria	81	67	
Graspieper	1	2	Zwartkop	-	2	Tot. soorten	26	26	

Tabel 4: Inventariseren Boeleveld West 2016 vergeleken met 1978 opgesteld door Willem Baalbergen

De tabel laat opmerkelijke verschillen zien tussen de broedvogelstand in 1978 en 2016. Hoewel de methode van 1978 niet goed te vergelijken is met de BMP methode sinds 1986 geven ze een heel goed beeld van wat er toen in het Boeleveld te vinden was. Enkele opvallende zaken: het wegvallen van de niet-zangvogels en de Tapuit die in de landelijke trends passen. Opmerkelijk is de teruggang van de Winterkoning en de Nachtegaal. De tabel laat ook duidelijk zien dat mede door de veranderingen in het duin, soorten verdwijnen en andere erbij komen.

De ontwikkelingen in de laatste 6 jaren laten zich aan de hand van onderstaande tabel goed illustreren en zijn overwegend positief. De Nachtegaal en ook de Fitis zijn kennelijk vooral de laatste jaren achteruit gegaan. Andere soorten zoals Rietzanger, Blauwborst, Tuinfluiter, Pimpelmees, Goudvink en Rietgors kunnen kennelijk geen vaste plek in het gebied veroveren, waarschijnlijk mede als

gevolg van verlies aan broedgelegenheid. Opmerkelijk: het aantal soorten is gelijk aan dat van 1978, de samenstelling is echter compleet veranderd.

BMP Boeleveld West AWD Plot 489					
Soort	Gemiddeld 11 tm 15	2016	Soort	Gemiddeld 11 tm 15	2016
Houtduif	0,8	2	Braamsluiper	1,8	1
Koekoek	0,6	1	Grasmus	8,2	10
Grote Bonte Specht	0	1	Tuinfluiter	0,8	0
Boomleeuwerik	2,2	3	Zwartkop	0,8	2
Boompieper	1,2	2	Tijftjaf	1,4	2
Graspieper	2	2	Fitis	11,2	8
Winterkoning	0,2	1	Pimpelmees	0,4	0
Heggenmus	6,2	5	Koolmees	2,6	3
Roodborst	0	1	Gaai	0,4	1
Nachtegaal	6,6	4	Ekster	0,2	1
Blauwborst	0,2	0	Zwarte Kraai	0,8	1
Gekraagde Roodstaart	1,4	2	Vink	2,8	3
Roodborsttapuit	2,8	4	Kneu	1,8	2
Merel	2,2	2	Goudvink	0,4	0
Zanglijster	0,6	2	Rietgors	0,2	0
Rietzanger	0,2	0	Tot. territoria	61	67
Bosrietzanger	0	1	Tot. soorten	29	26

Tabel 5: Inventariseren Boeleveld West 2016 vergeleken

De Westhoek

BMP Plot 365, 53,1 ha

Geïnvventariseerd door Jos Zonneveld, Gab de Croock en Jan Jacobs

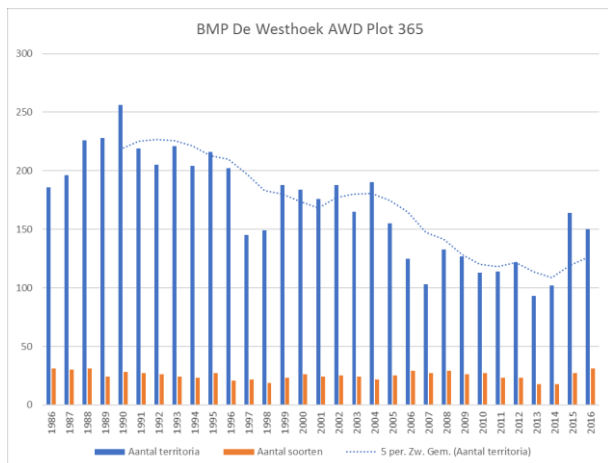
In de periode 11 maart t/m 5 juni zijn 11 bezoeken aan het gebied gebracht, er zijn geen avond bezoeken gedaan en een bezoek is onvolledig uitgevoerd.

In een apart artikel in deze Strandloper doet Jos Zonneveld verslag van de inventarisatie en de spectaculaire ontdekkingen die in 2016 zijn gedaan.

Het terrein wordt in het noorden begrensd door de Nieuwe Haasvelderweg, in het oosten door het Oosterkanaal, in het zuiden door de Starrenbroekerweg en in het westen door de Haasvelderweg. Het terrein is niet sterk geaccidenteerd. De Trapjesberg is met ruim 16 m + NAP de hoogste duintop in dit gebied. Het terrein telt 55 ha en bevat verschillende pannen en dellen. Het is een sterk struweelgebied en rijkelijk begroeid met Duindoorn en Meidoorn.

De voorheen overheersende Amerikaanse Vogelkers is, na rigoureuze kap in de afgelopen jaren, grotendeels verdwenen. In het meest westelijke deel zijn flinke stukken vergrast duin geplagd en zijn er enkele duinplasjes ontstaan. Het aangrenzende oude dennenbos van het Haasveld is geheel gerooid. Na begrazing door schapen lopen er nu flinke aantallen Damherten in de Westhoek. In het broedseizoen van 2016 stond er veel water in de diverse plassen.

De Westhoek kent een bewogen geschiedenis als het gaat om ingrepen van beheer. De vogelstand heeft waarschijnlijk daardoor sterk onder druk gestaan. Een illustratie van de veranderingen door de jaren heen laat de BMP grafiek vanaf 1986 heel goed zien.

Grafiek 1: Inventarisaties van De Westhoek sinds 1986

Hoewel de resultaten van de verschillende jaren erg grillig zijn, is een duidelijke trend merkbaar. Zelfs wanneer wordt uitgegaan van een gewogen gemiddelde over 5 jaar is er sprake van een teruggang van bijna 50% in 2014! Er zijn drie inventarisatie teams in het gebied actief geweest waarbij Jan Jacobs bijna altijd een rol heeft gespeeld. Het laatste team is actief vanaf 2008. Dit betekent een behoorlijk continuïteit in de tellingen, wat goed is voor de betrouwbaarheid. In alle jaren vanaf 2008 wordt melding gemaakt van werkzaamheden in het terrein. Grote aantallen Vogelkers en Meidoorn zijn verwijderd en grote stukken zijn geplagd. In 2015 is de rust teruggekeerd. Na alle ingrepen in het terrein is het dan ook positief dat er een verbetering in de broedvogelstand merkbaar is. Dat komt ook tot uiting in de tabel waarbij 2016 wordt vergeleken met het gemiddelde van de 5 jaren ervoor.

BMP De Westhoek AWD Plot 365					
Soort	Gemiddeld 11 tm 15	2016	Soort	Gemiddeld 11 tm 15	2016
Nijlgans	0	1	Merel	3,8	3
Wilde Eend	0	1	Zanglijster	0,2	0
Buizerd	0	1	Sprinkhaanzanger	0,4	0
Kleine Plevier	0	1	Braamsluiper	1	2
Kievit	0	1	Grasmus	9,8	11
Tureluur	0	1	Tuinfluit	0,4	0
Houtduif	0,2	0	Zwartkop	1,6	0
Koekoek	0,4	0	Tijftjaf	2,6	2
Groene Specht	0	1	Fitis	23,6	20
Grote Bonte Specht	0,2	0	Staartmees	1	1
Kleine Bonte Specht	0,2	0	Pimpelmees	3,6	7
Boomleeuwerik	3,6	8	Koolmees	10,4	14
Veldleeuwerik	0,2	1	Gaai	1,4	3
Boompieper	9,8	12	Ekster	0,2	0
Graspieper	0,2	1	Zwarte Kraai	0,8	2
Witte Kwikstaart	0,4	3	Spreeuw	0,6	1
Winterkoning	0,6	1	Vink	12,8	20
Heggenmus	7,6	3	Putter	0,2	1
Nachtegaal	2,2	2	Kneu	2,6	3
Gekraagde Roodstaart	10,8	15			
Roodborsttapuit	5,2	7	Totaal territoria	119	150
Tapuit	0,4	0	Totaal soorten	34	31

Tabel 6: Inventariseren De Westhoek 2016 vergeleken

Uit de tabel blijkt dat er veel positieve zaken te melden zijn. Zelfs een Veldleeuwerik en natuurlijk de Buizerd en een aantal grondbroeders zoals Kievit, Kleine Plevier en de Tureluur; die zijn heel lang niet voorgekomen in dit deel van de AWD. Jos Zonneveld doet elders in dit blad verslag van de inventarisatie en vertelt wat meer over de bijzondere waarnemingen met een aantal mooie foto's. Opmerkelijk is dat de negatieve trend bij de Nachtegaal, Sprinkhaanzanger en Fitis zich desondanks lijken voort te zetten. Deze plot, waar zoveel is veranderd, blijft

natuurlijk erg spannend om in de toekomst te blijven volgen.

BMP Vogelaardreef

BMP Plot 6893, 30,6 ha

Geïnterviewd door Gab de Croock en Jos Zonneveld

In 2016 zijn tussen 28 februari en 4 juni, 9 bezoeken aan het gebied gebracht. Daar zitten geen avond- of nachtbezoeken bij.

Dit is een bijzonder gebied. Het maakt geen deel uit van de Zuidelijke AWD, maar is in bezit van het Zuid-Hollands Landschap. Het grenst in het westen aan de Gijs Kokkieshoek en in het Oosten aan de Vogelaardreef. Het stuk bos is gecreëerd na de afgravingen ten behoeve van de bollenvelden in het Langeveld. Meer recent heeft Zuid-Holland Landschap het gebied aangepakt o.a. door het plaatsen van bodemschermen om het water in het reservaat te houden. Daardoor werd het mogelijk een aantal plasjes te vormen en een beek in het gebied te maken: het is er erg vochtig. Hierdoor is een aan vogels zeer rijk biotoop ontstaan. Het gebied is in 2016 voor de vierde keer geïnterviewd: het gemiddelde in de tabel is daarom slechts gebaseerd op drie jaar in plaats van vijf. De vogelstand ontwikkelt zich positief in dit gebied. De broedvogelstand bereikt een hoge dichtheid en is rijk aan soorten op een relatief beperkte oppervlakte. De Nachtegaal voelt zich er goed thuis en ook de Fitis kan zich er goed handhaven. Bijzonder is dat een paartje Appelvink en een paartje Dodaars zich al een aantal jaren in dit gebied heeft gevestigd. Het zijn vooral de bos- en struweelvogels die zich hier heel goed thuis voelen en zich in aantal positief ontwikkelen

BMP Vogelaardreef ZHL Plot 6893					
Soort	Gemiddeld 13 tm 15	2016	Soort	Gemiddeld 13 tm 15	2016
Dodaars	1,0	1	Braamsluiper	1,7	0
Gauwe Gans	0,3	2	Grasmus	3,0	1
Nijlgans	1,0	0	Tuinfluit	2,3	2
Wilde Eend	3,0	2	Zwartkop	10,7	11
Waterhoen	1,0	1	Tijftjaf	17,0	15
Meerkoet	6,3	4	Fitis	15,0	14
Houtsnip	0,7	0	Goudhaan	0,7	1
Holenduif	2,0	2	Gauwe Vliegenvanger	0,7	0
Houtduif	9,7	13	Staartmees	2,7	2
Turkse Tortel	1,0	1	Glanskop	2,3	4
Koekoek	0,7	0	Pimpelmees	10,0	10
Bosuil	0,7	1	Koolmees	18,3	21
Groene Specht	0,3	1	Boomklever	0,0	1
Grote Bonte Specht	4,7	6	Boomkruiper	2,3	5
Kleine Bonte Specht	1,0	1	Gaai	3,7	3
Boompieper	4,3	5	Ekster	1,0	0
Graspieper	0,3	0	Kauw	0,3	0
Witte Kwikstaart	1,7	2	Zwarte Kraai	2,7	3
Winterkoning	18,3	27	Spreeuw	0,0	2
Heggenmus	8,3	11	Huisvink	0,7	0
Roodborst	10,7	12	Vink	17,7	14
Nachtegaal	7,0	7	Groenling	2,7	2
Gekraagde Roodstaart	3,7	7	Putter	0,0	1
Merel	19,0	18	Appelvink	1,0	1
Zanglijster	6,7	9	Rietgors	0,7	0
Grote Lijster	1,3	1			
Sprinkhaanzanger	0,3	0	Totaal territoria	221,0	239
Kleine Karekiet	4,3	4	Totaal soorten	42,0	36

Tabel 7: Inventarisatie Vogelaardreef 2016 vergeleken

Conclusie

Het was weer een bijzonder inventarisatie jaar. Het weer werkte niet altijd mee en heeft mogelijk de tellingen aan de magere kant gehouden.

Het is een jaar met een aantal bijzondere waarnemingen zoals de grondbroeders in De Westhoek, de Torenvalk en de Sijsjes in het Hoekgatterduin en de Bosrietzanger in Gijs Kokkies Hoek. Het is zeer verheugend dat er in De Westhoek na allerlei ingrepen een herstel optreedt. Over een aantal soorten moeten we ons zorgen maken. De Nachtegaal neemt in de AWD sterk af terwijl er landelijk

een matige afname wordt gerapporteerd. Ook de Fitis, de meest voorkomende vogel in het duin, doet het de laatste jaren erg slecht terwijl er landelijk een matige toename wordt gerapporteerd. De Sprinkhaanzanger doet het ronduit slecht, terwijl ook voor deze vogel een matige toename landelijk wordt gerapporteerd. Ook de Kneu doet het soms erg slecht in het duin, zie Wolfsveld, en op andere plaatsen vertoont deze soort een lichte achteruitgang. De Grasmus doet het soms heel slecht en soms goed, net als een groot aantal andere soorten. Gekraagde Roodstaart en Boomleeuwrik doen het uitgesproken goed, positiever dan de landelijke trends aangeven.

Glanskop in ZHL Vogelaardreef, foto Gab de Croock

Broedvogelinventarisatie AWD Wolfsveld-West 2016

Geïnventarieerd door Jaap Eisenga, Wim Plaatzer en Koene Vegter (verslag/foto's)

Terreinomschrijving/algemeen

Het Wolfsveld ligt met zijn 35 hectare langs het voormalige Van Limburg Stirumkanaal en wordt verder begrensd door het Finleyweggetje aan de zuidoostkant en de Ruigenhoeker Schulpweg in het noorden. Het is een afwisselend geaccidenteerd terrein met een vijftal dellen, waaronder het Abelendel, het Spejndel, het Biezenvlak en het Ronde Vlak, met een variatie aan begroeiing van Meidoorn, Berk, Duinliguster, Vlier, Ratelpopulier en oprukkende Duindoorn.

Twee jaar geleden is de basisbegroeiing van lage struiken en riet op een aantal plaatsen in dellen grondig verwijderd. Dit laat nog steeds zijn sporen na en verklaart mogelijk

mede het geringer aantal territoria in 2016. Daarnaast valt ook het effect van het hoge tonenverlies – boven 4 kHz – bij de oudere waarnemer niet geheel uit te sluiten (bron: art. Volkskrant/rubriek Wetenschap 11 juni 2016).

Toelichting op de inventarisatie 2016

De weersomstandigheden waren dit jaar wat beter dan het voorgaande jaar: gemiddeld warmer (8°) en ook minder wind (windkracht 3 gemiddeld).

In de voorafgaande periode is nogal wat regen gevallen, zodat in diverse dellen poelen zijn ontstaan die aan het eind van onze inventarisatieperiode meestal weer zijn verdwenen.

Twee keer worden wij behoorlijk belemmerd door windkracht 5-6 en één keer blazen wij vanwege de regen af, terwijl wij ook zelf nog even op trek gaan - naar